УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум
06.11.2017.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

16.10.2017, Наставно-научно веће Филошког факултета

Одлуком 2397/1 Научно-наставног већа Филолошког факултета
Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта "Марије Митровић".

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1.
Др МилаСамарџић, редовни професор за област Италијанистика, изабрана у звање редовног професора 1. фебруара 2012, Филолошки факултет Универзитета у Београду

2.
Др Драгана Радојевић, доцент за област Италијанистика, изабрана у звање доцента 28. априла 2015, Филолошки факултет Универзитета у Београду

3.
Др Данијела Ђоровић, ванредни професор за област Италијаниситка, изабрана у звање ванредног професора 20.маја 2016, Филозофски факултет Универзитета у Београду

4.
Кликните да бисте почели унос текста.

5.
Кликните да бисте почели унос текста.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Марија Митровић рођена је 11. 09. 1989. у Пули. Завршила је Осму београдску гимназију 2008. године. На Катедри за италијанистику Филолошког факултета Универзитета у Београду дипломирала је 23.6.2012. стекавши звање дипломираног филолога (просечна оцена 9,03). У јуну 2013. године одбранила је мастер рад (просечна оцена током мастер-студија 10,00) под називом „Проблематика превођења узрочног *fare* са италијанског на српски језик“ (ментор проф. др Мила Самарџић). Исте године уписала је докторске студије (смер Језик) на Филолошком факултету у Београду и у року је положила све испите предвиђене наставним планом и програмом (просечна оцена 9,88). Од новембра 2016. године запослена је у звању асистента на Катедри за италијански језик и књижевност. Објавила је неколико научних радова у домаћим и страним часописима и зборницима радова. Посебно је занимају синтакса италијанског језика, граматикографија италијанског језика и контрастивна анализа италијанског и српског језика

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Mitrović, M. (2014a). Međuodnos slaganja vremena u dopunskoj zavisnoj rečenici u italijanskom i srpskom jeziku. *Lipar* XV/55: 81-93.

Mitrović, M. (2014b). Klasifikacija dopunskih rečenica u gramatikama srpskog i italijanskog jezika. Radovi Filozofskog fakulteta XVI/1: 339-352.

Mitrović, M. & Puhar, J. (2016a). Il linguaggio settoriale della politica. Le caratteristiche e la problematica della traduzione. U: Scotti Jurić R., Poropat Jeletić N., Matticchio I. (prir.), *Studi filologici e interculturali tra traduzione e plurilinguismo.* Atti del Convegno Internazionale di Università”Juraj Dobrile”di Pola. Roma: Aracne, 485-499.

Mitrović, M. (2016b). *La* Sintassi *fornaciariana in confronto ad alcune grammatiche settecentesche ed ottocentesche.* Italica Belgradensia 1/2016, 65-76.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат мр Марија Митровић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА:

Кликните да бисте почели унос текста.

За ментора је предложен/а др Мила Самарџић, (звање) редовни професор
Филолошког факултета у Београду, Катедра за италијанистику

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1) Samardžić, M. (2003). *Sintaksa i semantika veznika. Razvoj vezničkog sistema u italijanskom jeziku*. Beograd: Filološki fakultet. 2) Samardžić, M. (2006). *Od rečenice do teksta. Uvod u sintaksu italijanske složene rečenice*. Podgorica: Univerzitet Crne Gore. 3) Samardžić, M. (2009). La grammaticografia italiana all'inizio del Duemila: nuovi approcci alla sintassi del periodo. In A. Ferrari (a cura di), *Sintassi storica e sincronica dell'italiano. Subordinazione, coordinazione, giustapposizione*. Atti del X Congresso SILFI. Firenze: Franco Cesati, pp. 837-855. 4) Samardžić, M. (2014). *Grammatika Italianskaja* di Vikentije Ljuština. In Zbornik Međunarodnoga znantsvenog skupa u spomen na prof. dr. Žarka Mulja
i
a (1922.-2009.). Zagreb: Filozofski fakultet, str. 13-20. 5) Samardžić, M. & Ivanovska Naskova, R. (2016). La codificazione della controfattualità nell'italiano, nel macedone e nel serbo. In Olga Inkova & Andrea Trovesi (eds), *Langues slaves en contraste*. Bergamo: Bergamo University Press: 85-108,

Комисија сматра да др Мила Самарџић **испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област** Италијанистика (Граматикографија, Синтакса)

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе Зависне реченице у италијанским граматикама од Форначарија до првих деценија 21. века **прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.**

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Предмет докторске дисертације *Зависне реченице у италијанским граматикама од Форначарија до првих деценија 21. века* јесте представљање и анализа класификација зависних реченица у граматикама италијанског језика од Форначаријеве *Синтаксе* (1881.) до првих деценија 21. века. Кандидаткиња се определила да почетна граница истраживања буде *Sintassi dell'uso moderno* Рафаела Форначарија, дело за које се сматра да је најзрелији производ италијанске граматикографије пре 20. века и којим започиње модерно доба италијанске синтаксе. Кандидаткиња истиче да се италијанска граматикографија може анализирати имајући у виду два чиниоца: продукцију граматика и граматички модел. Што се првог чиниоца тиче, у италијанској граматикографији се, од првог издања Форначаријевог дела до данас, могу издвојити различити периоди, као што је, на пример, период потпуног замирања писања и објављивања граматика у првим деценијама двадесетог века услед Крочеових иделаистичких идеја, односно период седамдесетих и осамдесетих година двадесетог века када долази до хиперпродукције граматика. Што се тиче приступа према ком су писане, граматике италијанског језика могу се поделити у три велике групе: граматике према традиционалном моделу, граматике према дипеденцијалном моделу и граматике према генеративном моделу. Графи 1994 наводи да се реченице могу класификовати на основу пет различитих критеријума: модалности (изјавне, упитне, заповедне, узвичне), зависности (главне и зависне), поларитета (потврдне и одричне), стања (активне и пасивне), сегментације (рашчлањене и нерашчлањене). Подела зависних реченица у италијанским граматикама веома је разнолика, међутим, како кандидаткиња истиче, код већине граматичара се може издвојити општа подела на три велике групе: допунске (*completive*), придевске (*aggettivali*) и прилошке (*avverbiali*). Први проблем с којим се кадидаткиња среће, испитујући класификацију зависних реченица у традиционалним граматикама, јесте појам, термин али и подела допунских реченица. Наиме, код појединих граматичара (Форначари 1881, Гојданик 1928, Трабалца & Алодоли 1934, Кајоли & Кјари 1940, Панцини 1948) не постоји појам допунске реченице већ се реченице деле на субјекатске, објекатске, атрибутивне/релативне и адвербијалне. Код других (Месери 1908, Пјаца 1922), пак, постоји посебна врста зависних реченица која у себи групише субјекатске и објекатске реченице али ови аутори такве реченице не називају допунским (*completive*) већ изјавним (*dichiarative*). С друге стране, термин и појам *dichiarative* (изјавне реченице) постаје проблем и због тога што поједине граматике (Сенсини 1998, Дардано & Трифоне 1997) у оквиру допунских реченица издавајују као подврсту, поред субјекатских, објекатских и зависноупитних реченица, изјавне реченице (*frase dichiarativa*). Други општи проблем који се провлачи од старијих граматичара па све до савремених аутора јесте и место зависноупитних реченица у оквиру система зависних реченица будући да их једни (Сенсини 1998, Дардано & Трифоне 1997) сврставају у допунске реченице (Форначари их, пак, сматра објекатским реченицама) док их други издвајају као посебну врсту зависних реченица (Херцег 1959, Серијани 1988). Посебно место и значај у италијанским граматикама даје се релативним реченицама које заправо и представљају једну од првих врста зависних реченица које су уочили и описали још творци граматике Порт-Ројал (Графи 2009). Оно око чега се италијански граматичари нису слагали по питању реченица уведених односним заменицама јесте њихов назив који варира између релативних (*relative*), атрибутивних (*attributive*) и придевских (*aggettivali*) реченица. Њихово место у систему зависних реченица се не доводи у питање (увек су класификоване у истој равни с допунским и адвербијалним реченицама) све до *Grande grammatica italiana di consultazione* (најобимнија синтакса италијанског језика у три тома коју су приредили Лоренцо Ренци, Ђампаоло Салви и Ана Кардиналети, прво издање 1988.) која се овом врстом зависних реченица не бави у оквиру поглавља посвећених хипотакси већ у оквиру поглавља посвећених именичкој синтагми, што се објашњава тиме да релативна реченица заправо представља модификатор номиналног елемента (Самарџић 2009: 841). Адвербијалне реченице су трећа основна група зависних реченица и њихово постојање и место у оквиру зависних реченица је константно у традиционалним граматикама почев од Форначарија до савремених аутора. Једину варијацију ауторка проналази у

терминолошком погледу с обзиром на то да су многи италијански граматичари ове зависне реченице називали још и *circostanziali*. Оно што је значајно код адвербијалних реченица јесте њихова унутрашња подела. Јошод Форначарија у прилошке реченице несумњиво спадају временске (*temporali*), узрочне (*causali*), намерне (*finali*), условне (*condizionali*), допусне (*concessive*), начинске (*modali*), поредбене (*comparative*) и последичне (*consecutive*). Међутим, постоје одређене зависне прилошке реченице чије постојање варира од аутора до аутора и уочава се да их чешће описују савремени аутори: искључне (*eccettuative*), искључујуће (*esclusive*), лимитативне (*limitative*), супротне (*avversative*), уметнуте (*incidentali*) као и *aggiuntive* и *di adeguatezza* које српски граматичари не издавајају и не описују те стога не постоје одговарајући терминолошки еквиваленти. Појам месних реченица (*locali*) може се наћи код старијих аутора (на пример Форначари 1881, Месери 1908, Пјаца 1922 и др.) који их издвајају каопосебну врсту зависних реченица док их савремени аутори сматрају врстом релативних реченица. Насупрот традиционалном приступу проучавања зависних реченица, у италијанској граматици присутни су још и дедеденцијални и генеративни. Прва проучавања италијанског језика под утицајем теорија Ноама Чомског јављају се шездесетих година двадесетог века, а прве значајније граматике италијанског језика засноване на теоријама генеративне лингвистике јесу Костабиле 1967, Салтарели 1970, Гамберини 1971,Паризи & Антонучи 1973 (Андреозе 2017: 35). У оквиру дедеденцијалног критеријума реченице се описују и класификују зависно од њиховог односа с глаголом, а неке од граматика које се заснивају на концептима теорије валентности јесу Коломбо 1988, Акјиарди & Бертоки 1990, Ло Дука & Соларино 1990, Пранди 1991, Тавони 1999, Сабатини, Камодека, Де Сантис 2011 (Де Сантис 2016: 99-100).

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 122 библиографске јединице релевантне за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

Andreose, A. (2017). Nuove grammatiche dell'italiano. Roma: Carocci.

Berruto, G. (1990). Italiano terra nunc cognita? Sulle nuove grammatiche dell'italiano. *Rivista italiana di*

dialetologia: 157-175.

Bonomi, I. (1998). *La grammaticografia italiana attraverso i secoli*. Milano: CUEM.

Carticalà, M. (1991). *Le grammatiche scolastiche dell'italiano edite dal 1860 al 1918*. Firenze: Accademia della Crusca.

Demartini, S. (2014). *Grammatica e grammatiche in Italia nella prima metà del Novecento*. Firenze: Franco Cesati.

Fornara, S. (2008). *Breve storia della grammatica italiana*. Roma: Carocci.

Graffi, G. (1991). *La sintassi fra Ottoceno e Novecento*. Bologna: Il Mulino.

Graffi, G. (2009). Origini e sviluppo della nozione di subordinazione frasale nella grammatica italiana. In: A. Ferrari (a cura di), *Atti del X Congresso della SILFI (Basilea, 30 giugno – 3 luglio 2008). Sintassi storica e sincronica dell'italiano*. Firenze: Franco Cesati, Vol. I, 59-100.

Lepschy, G. (1989). New Italian Grammars. *Rivista di linguistica I, 2*: 373-389.

Marazzini, C. (2004). La grammatica di Bruno Migliorini. In: C. Milani e R.B. Finazzi (a cura di), *Atti del convegno "Per una storia della grammatica in Europa". Milano: Pubblicazioni dell'I.S.U. Università Cattolica*, 349-367.

Nencioni, G. (1974). Presentazione. In R. Fornaciari, *Sintassi italiana dell'uso moderno* (pp. V-XXVIII). Firenze: Sansoni.

Patota, G. (1993). I percorsi grammaticali. In: L. Serianni e P. Trifone (a cura di), Storia della lingua italiana 1. I luoghi della codificazione. Torino: Einaudi, 93-137.

Patota, G., Perscini, B. (2002). Grammaticografia. In: C. Laviano (a cura di), *La linguistica italiana alle soglie del 2000 (1987-1997 e oltre)*. Roma: Bulzoni.

Prandi, M. (2013). *L'analisi del periodo*. Roma: Carocci.

Renzi, L. (2001). Grammatiche antiche e recenti. *Lingua e stile, XXXVI/2*: 359-366.

Samardžić, M. (2006). *Od rečenice do teksta*. Podgorica: Filozofski fakultet Univerzitet Crne Gore.

Samardžić, M. (2009). La grammaticografia italiana all'inizio del Duemila: nuovi approcci alla sintassi del periodo. In: A. Ferrari (a cura di), *Atti del X Congresso della SILFI (Basilea, 30 giugno – 3 luglio 2008). Sintassi storica e sincronica dell'italiano*. Firenze: Franco Cesati, Vol. II, 837-855.

Serianni, L. (2014). La grammatica tradizionale al tribunale della linguistica. In: M. Benedetti, C. Bruno, P. Dardano e L. Tronci (a cura di), *Atti del XXXXIX Convegno della Società Italiana di Glottologia. Grammatiche e grammatici. Teorie, testi e contesti.* Siena: Il Calmo, 201-211.

Skytte, G. (1990). Dall'Alberti al Fornaciari. Formazione della grammatica italiana. *Revue Romana, 25, 2:* 268-278.

Vanelli, L. (2012). *Grammatiche dell'italiano e linguistica moderna*. Padova: Unipress.

4. циљеви истраживања

Циљеви Предложено истраживање има два основна циља. Један се односи на класификације реченица у оквиру хипотаксе, док се други тиче утицаја и заступљености различитих граматичких модела при састављању граматика италијанског језика. Првенствени циљ истраживања јесте анализа класификација зависних реченица у оквиру три граматичка модела (традиционалног, дедепенцијалног, генеративног), утврђивање главних разлика у обрађивању хипотаксе међу овим моделима као и постојећих разлика унутар истог модела. Претпоставка је да су унутрашње разлике најочигледније и најприсутније у оквиру традиционалног модела па је стога један од циљева да се установе разлози тих, врло често и јако озбиљних варијација, те могућност стварања једног свеобухватног система који би био у стању да опише и класификује све врсте зависних реченица. Циљ је да се утврди како су се кроз овај временски период мењале класификације реченица то јест како су се неке врсте зависних реченица губиле односно стапале са неким другим врстама (пример месних реченица које постоје код старијих аутора, а код савремених су то релативне реченице) и како су и када аутори откривали и описивали нове врсте зависних реченица, те да ли неке назнаке тих реченица постоје код старијих аутора који их још увек нису описивали као засебне врсте (искључне, искључујуће, лимитативне, итд). Будући да ће рад бити организован хронолошки, други циљ јесте утврђивање у којим периодима се и у коликој заступљености јављају нови модели и нове теорије те да ли успевају да потисну традиционални модел. У том погледу ће посебна пажња бити посвећена савременим италијанским граматикама (Андорно 2003, Салви & Ванели 2004, Пранди & Де Сантис 2011, Ферари& Зампезе 2016, итд.) с обзиром на то да се традиционални модел налази на удару критике великог броја савремених италијанских лингвиста који се залажу за описивање италијанског језика у складу са модерним лингвистичким теоријама (теорија валентности, теорија генеративне граматике). Стога ће бити испитано тренутно стање у италијанској граматикографији односно да ли је и у којој мери традиционални модел и даље присутан. Ауторкина претпоставка је да је, упркос јаком утицају модерних, пре свега америчких лингвистичких теорија, немогуће одбацити у потпуности традиционалне појмове и термине што доказује и велика консултативна граматика италијанског језика (Ренци и др. 1988). Ова граматика, иако од стране самих аутора дефинисана као генеративна, задржава, а што се може уочити при класификацији зависних реченица, опште појмове, термине и начела традиционалног модела. Ипак код већег броја савремених граматика италијанског језика јасно се уочава одступање од традиционалног модела али је такође немогуће тачно одредити граматички модел на ком се заснивају истога оне бивају дефинисане „модерним“ (Ванели 2012) или „новим“ (Андреозе 2017) граматикама италијанског језика.

Хипотезе Кандидаткиња полази од хипотезе да се, зависно од граматичког модела и временског раздобља у ком су граматике писане, значајно разликује приступ проучавању зависних реченица односно њихова унутрашња подела и релевантна терминологија.

5. очекивани резултати

Предлог за класификацију граматика италијанског језика на основу приступа и начина обраде зависних реченица.

6. план рада

Кандидаткиња предлаже следећу прелиминарну структуру поглавља: 1) Увод. 2) Од Форначарија до четрдесетих година 20.века. 3) Од четрдесетих до шездесетих година 20.века. 4) Од шездесетих до осамдесетих година 20.века. 5) Од осамдесетих година 20. века до две хиљадитих година. 6) Две хиљадите године. 7) Закључак.У првом поглављу биће представљени предмет и циљеви дисертације и описан корпус на ком ће истраживање бити спроведено. Корпус ће представљати граматике италијанског језика које су у периоду од 1881. до 2016. године објављене у Италији. Намера је да у истраживање уврсти што већи број граматика различите намене (опште, школске, специјалистичке, консултативне) како би истраживање било

свеобухватније, а резултати садржајнији. С обзиром на чињеницу да италијанска граматикографија располаже великим бројем дела и како корпус на ком вршимо истраживање не би постао превише обиман и тако превазишао границе и могућности овог рада, у истраживање неће бити уврштене граматике италијанског језика објављиване ван граница Италије нити граматике страних аутора чији су преводи штампани у Италији. Поред тога, у уводном поглављу биће постављен теоријски оквир рада, представљена релевантна литература о субординацији и историји италијанске граматикографије. У уводу ће такође бити укратко приказане граматике настале пре Форначарија, тј. однос према синтакси зависне реченице у тим граматикама. Поглавља 2-6 имаће следећу структуру: на почетку поглавља биће дат општи приказ стања граматикографије у том периоду, испитани најзаступљенији модели и наведене најпознатији и најпризнатији аутори и њихова дела. Након тога ће се приступити појединачној анализи граматика, тачније поглавља о зависним реченицама. На крају сваког поглавља биће изнесени закључци који се могу извести из анализе одређеног периодаи дати табеларни приказ класификација зависних реченица у граматикама тог периода. У последњем поглављу биће изнесени резултати тезе, општи закључци као и предлози за даља истраживања из ове области.

7. методе истраживања

Анализа садржаја из дијахронијске и синхронијске перспективе

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

КАНДИДАТА:

Мр Марије Митровић

НАПОМЕНА:

Кликните да бисте почели унос текста.

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мр Марија Митровић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области Италијанистике

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Мила Самарџић подобан/на за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Марије Митровић и предложене теме докторске дисертације *Зависне реченице у италијанским граматикама од Форначарија до првих деценија 21.века* а да се за ментора именује др Мила Самарцић (редовни професор) Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА

КОМИСИЈЕ

1.
Др
Мила
Самарџић,

ред.проф.

2.
Др
Драгана
Радојевић,

доцент

3.
Др
Данијела
Ђоровић,

ван.проф.

4.

5.